

Utbildningsinspektion i Hardemo skola och Stene skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–5

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Kumla och besökt Stene skola den 22 april och Hardemo skola den 23 april 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Stene och Hardemo skolor, dels den information som samlats in under besöken. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Stene och Hardemo skolor intervjuades ett urval av elever, personal och föräldrar samt rektorn. Inspektörerna besökte även förskoleklasserna och lektioner i årskurserna 1-5. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolorna utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av rektorsområdet

Hardemo skola	Antal elever
Förskoleklass	5
Grundskola	52

Källa: Skolans uppgifter

Stene skola	Antal elever
Förskoleklass	17
Grundskola	89

Källa: Skolans uppgifter

Stene skola ligger i Åbytorp, ett villasamhälle strax utanför Kumla, i nära anslutning till grönytor och skog. Det äldre skolhuset från början av 1900-talet inrymmer klassrum för årskurserna 3–5 samt bibliotek. Ett nytt skolhus byggdes 2001. Lokaler i det nya skolhuset används av förskoleklassen och årskurserna 1–2. Matsal och idrottssal ligger i en separat byggnad. Utbildningen i Stene skola omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–5. Skolan är organiserad i två arbetslag. Personal och elever i förskoleklassen och grundskolans årskurser 1 och 2 bildar ett arbetslag. Det andra arbetslaget omfattar årskurserna 3–5. Undervisningen för eleverna i årskurs 3–5 bedrivs åldersintegrerat. Eleverna i detta arbetslag är indelade i tre mentorsgrupper. Till Stene skola hör också skolbarnsomsorg i anslutning till verksamheten i F–2 samt en förskola.

Hardemo skola ligger en mil väster om Kumlas centralort i ett naturskönt område på den öppna landsbygden på södra Närkeslätten. Skolan är organiserad i två arbetslag: ett för förskoleklassen och grundskolans årskurser 1 och 2 och ett annat för årskurserna 3–5. Undervisningen bedrivs åldersintegrerat inom arbetslagen. Till Hardemo skola hör även skolbarnsomsorg och förskola.

Skolbarnsomsorgen och förskolorna inspekteras endast på kommunnivå och behandlas således inte i denna rapport.

Stene och Hardemo skolor leds av en rektor. Skolorna tillhör Västra skolområdet i Kumla kommun. De flesta elever fortsätter sin skolgång på Vialundskolan som ligger centralt i Kumla och omfattar årskurserna 6–9.

Helhetsbedömning

Verksamheten i Stene och Hardemo skolor fungerar i många avseenden väl. Skolorna har en engagerad personal och eleverna känner sig överlag trygga och trivs med sin skolgång. I Stene skola arbetar personalen aktivt särskilt med relationerna mellan eleverna i de högre årskurserna, vilket enligt intervjuer under inspektionsbesöket gett goda resultat. Skolorna bör dock i högre grad involvera eleverna i arbetet med normer och värden. I detta ingår att eleverna ska medverka i det årliga arbetet med skolornas likabehandlingsplaner och att det förebyggande arbetet för likabehandling utgår från en kartläggning av skolornas aktuella behov.

Eleverna i förskoleklassen får, enligt inspektörernas bedömning, goda förutsättningar att utvecklas i enlighet med målen för skolformen. Intervjuer, dokumentation och besök i verksamheterna visar att undervisningen i Stene och Hardemo skolor präglas av varierade arbetsformer och att lärarna strävar efter att anpassa undervisningen efter elevernas erfarenheter och behov. Skolorna bör dock tillse att elever som har behov av undervisning i svenska som andraspråk och studiehandledning på modersmålet får denna undervisning.

Inom rektorsområdet finns resultatsammanställningar över elevernas utveckling i svenska och matematik i årskurs 2 samt sammanställningar över resultat i nationella ämnesprov i årskurs 5. Däremot saknas dokumenterad redovisning av resultat i övriga ämnen. Det är angeläget att skolorna följer upp och utvärderar elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen på såväl individnivå som skolnivå. En sådan resultatsammanställning utgör ett viktigt underlag i skolornas kvalitetsarbete, för att analysera måluppfyllelsen och för att föreslå åtgärder för att förbättra verksamheten. I detta arbete är det angeläget att skolans rektor tar ett tydligare ansvar som pedagogisk ledare så att verksamheten i Stene och Hardemo skolor utvecklas mot de nationella målen.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Elevernas kunskapsutveckling följs inte upp och utvärderas på ett systematiskt sätt i samtliga ämnen (avsnitt 2.7 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo94).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och kränkande behandling av barn och elever).
- Skolans arbete med likabehandlingsplanen uppfyller inte förordningens krav på barns och elevers medverkan (2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Elever i behov av studiehandledning på modersmålet får inte detta stödbehov tillgodosett (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med förordningen (2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (3, 3a, 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Kvaliteten på de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.
- Kvaliteten på skolans åtgärdsprogram bör förbättras.

4 (16)

- Rektorn bör som pedagogisk ledare ta ett större ansvar för att verksamheten utvecklas mot de nationella målen.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1: Andelen elever som nått målen i de nationella ämnesproven i årskurs 5 i engelska, matematik och svenska.

	2002 Andel (%) som nått målen	2003 Andel (%) som nått målen	2004 Andel (%) som nått målen	2005 Andel (%) som nått målen	2006 Andel (%) som nått målen	2007 Andel (%) som nått målen
Svenska	97	93	93	100	93	93
Engelska	81	100	91	87	86	83
Matematik	78	93	85	89	86	87

Källa: Kumla kommun

Kommentar: I Stene och Hardemo skolor görs sammanställningar över elevernas utveckling i svenska och matematik i årskurs 2 utifrån resultatet i nationellt diagnostiskt material. Skolorna genomför även de nationella ämnesproven i årskurs 5. Enligt rektorsområdets statistik ligger andelen elever som nått målen i ämnesproven 2007

på 87 procent i matematik och 83 procent i engelska. I ämnet svenska nådde 93 procent av eleverna målen. Resultatsammanställningar för övriga ämnen saknas.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering: Inspektörerna bedömer att lärarnas arbete med uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat är av mindre god kvalitet på grund av nedanstående.

Uppföljning av resultaten i alla ämnen

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarna har ett givet ansvar för att så sker. Detta kräver att undervisningsmål och metoder ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas.

Lärarna i Stene och Hardemo skolor följer fortlöpande upp elevernas kunskapsresultat i svenska, engelska och matematik. Intervjuer med elever, personal och föräldrar visar att det finns en viss variation på skolorna beträffande hur lärarna följer upp och informerar om elevernas kunskapsresultat i övriga ämnen. Vid utvecklingssamtalen ges information om elevernas kunskapsresultat i svenska, engelska och matematik samt i vissa andra ämnen, dock inte i alla ämnen.

Inspektörerna bedömer att lärarnas arbete med uppföljning av kunskapsresultaten i samtliga ämnen måste förbättras.

Individuell utvecklingsplan

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Skolorna genomför utvecklingssamtal varje termin och vid dessa samtal upprättas individuella utvecklingsplaner. De exempel på individuella utvecklingsplaner som inspektörerna har tagit del av varierar både till innehåll och beträffande kvaliteten på

de mål som finns beskrivna. Skolorna använder en gemensam mall för utvecklingsplanen. Denna ger utrymme för en nulägesbeskrivning, kort- och långsiktiga mål för eleven samt åtgärder från elevens, skolans och föräldrarnas sida för att eleven ska nå målen. Det finns exempel på planer som i en positiv ton tar fasta på elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Vissa planer fokuserar dock i nulägesbeskrivningen främst på elevens svårigheter. Kopplingen till de nationella målen är i vissa utvecklingsplaner bristfällig, dessutom saknar många planer mål för vad eleverna ska uppnå på längre sikt.

Inspektörerna bedömer att de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.

Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen kommer att revideras med anledning av ändringen och beräknas vara färdiga under hösten 2008.

1.3 Bedömning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling,
- om lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna

Bedömning av området Bedömning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att lärarnas arbete med bedömning är av god kvalitet med undantag för nedanstående.

Utgångspunkt vid bedömning

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.

I Stene och Hardemo skolor använder lärarna s.k. stegöversikter för uppföljning av elevernas kunskapsresultat i svenska, matematik och engelska samt för uppföljning av elevernas sociala utveckling. Inspektörerna vill uppmärksamma skolorna på att i de fall ett förproducerat material används som stöd för uppföljningen av kunskapsresultat inom olika delområden av ett ämne är det angeläget att skolorna förvisar sig om att bedömningen av måluppfyllelsen sker med utgångspunkt i de nationella

målen för utbildningen.

I Stene och Hardemo skolor sker samverkan mellan lärarna främst inom arbetslagen. Vid inspektionstillfället fick inspektörerna i Stene skola ta del av ett arbetsmaterial avseende lokalt konkretiserade nationella kursplaner. Enligt rektor pågår även diskussioner kring lokalt konkretiserade nationella kursplaner i Hardemo skola. Mellan skolorna förekommer dock inget organiserat samarbete kring bedömning eller andra pedagogiska frågor. Inspektörerna vill i detta sammanhang betona vikten av gemensamma diskussioner inom och mellan skolorna för att sträva mot större likvärdighet i bedömning.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer sammantaget att området är av god kvalitet utifrån vad som granskats.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,

- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att skolornas arbete med anpassning av verksamheten till elevernas behov huvudsakligen är av god kvalitet, med undantag för vad som anges nedan.

Individanpassad undervisning

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenhet, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling.

Intervjuer och iakttagelser under verksamhetsbesöken visar att lärarna vid Stene och Hardemo skolor strävar efter att anpassa undervisningen efter elevernas olika behov. I Stene skola, där man sedan läsåret 2006/2007 arbetar åldersintegrerat i årskurserna 3–5, är eleverna i ämnena svenska och matematik indelade i tre nivå-grupper. Grupperna arbetar, enligt lärarna, med samma grundmaterial, men på olika nivåer. Lärarna och rektorn ger i intervjuer uttryck för att den nya organisationen har möjliggjort en mer individualiserad undervisning, såväl för elever som behöver individanpassning exempelvis i svenska med särskilda datorprogram, men även för elever som behöver utmaningar, exempelvis i matematik. Lärarna framhåller att nivågrupperna inte är fasta utan att de omprövas. I intervjuer ger elever emellertid uttryck för att det är svårt att byta grupp. Inspektörerna vill framhålla vikten av att elevernas resultat fortlöpande följs upp så att organiseringen av undervisningen kan omprövas. Nivågrupperingen får inte leda till för lågt ställda förväntningar på eleverna. Organiseringen av undervisningen måste ge varje elev möjlighet att nå målen för utbildningen och förverkliga sina möjligheter.

Elever i behov av särskilt stöd

Enligt författningarna har skolan ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen.

I Stene och Hardemo rektorsområde får elever med annat modersmål än svenska inte studiehandledning på modersmålet trots att de är i behov av det. Detta måste åtgärdas.

Åtgärdsprogram

Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Rektorn ska se till att en utredning görs, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om det visar sig att en elev har behov av särskilt stöd, ska ett åtgärdsprogram utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

De exempel på åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av visar att det finns en variation i kvaliteten på åtgärdsprogrammen. Det finns exempel på åtgärdsprogram som i positiv ton beskriver elevens behov relaterat till läroplanens och kursplanernas mål. Vissa åtgärdsprogram saknar dock konkreta mål relaterade till målen i läroplan och kursplaner om vad man vill uppnå på kortare och längre sikt. Inspektörerna bedömer att kvaliteten på åtgärdsprogrammen bör förbättras.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Personalen i Stene och Hardemo skolor bedriver ett aktivt värdegrundsarbete. Observationer och intervjuer under inspektionsbesöket visar att eleverna överlag känner sig trygga och trivs i skolan. Skolans arbete med normer och värden fungerar i huvudsak väl, med undantag för vad som anges nedan.

Trygg miljö

Enligt skollagen ska skolan i samarbete med hemmen främja elevernas utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanen anges att eleven i skolan ska möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära.

I samtal med elever, personal och föräldrar under inspektionsbesöket framkommer att det under året före inspektionen förekommit bristande arbetsro i de äldre årskurserna i Stene skola, vilket påverkat elevernas trivsel på ett negativt sätt. En bi-

dragande orsak anges vara den nya organisationen med åldersintegrerade klasser för årskurserna 3–5, som vissa elever inte känt sig trygga med. Det framkommer i såväl intervjuer som i skolans kvalitetsredovisning att lärarna arbetat mycket med relationerna mellan elever och att situationen förbättrats under läsåret 2007/2008. Det framkommer dock att systemet med kamratstödjare fungerat mindre bra i de äldre årskurserna och att det fortfarande finns elever som ser den oroliga miljön som ett hinder för studierna. Inspektörerna vill framhålla vikten av att skolan involverar eleverna i det fortsatta arbetet med att trygga miljön.

Ordningsregler

Enligt grundskoleförordningen ansvarar rektorn för att det finns ordningsregler för varje skola och att dessa utarbetas och följs upp under medverkan av personal samt företrädare för elever och föräldrar.

Hardemo skola har ordningsregler som har tagits upp på skolans stormöten. I Stene skola finns äldre ordningsregler som eleverna känner till, men enligt rektorn har reglerna inte uppdaterats på senare år. Inspektörerna vill påpeka vikten av att skolans ordningsregler regelbundet ses över och att elever, personal och föräldrar medverkar vid revideringen.

Likabehandling

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska det för varje verksamhet finnas en likabehandlingsplan. I arbetet med den årliga planen ska såväl personal som eleverna vara delaktiga.

De likabehandlingsplaner för Stene och Hardemo skolor, som inspektörerna tagit del av, uppfyller endast delvis kraven på en sådan plan. Planerna innehåller uppgifter om ansvarsfördelning, förebyggande arbete och rutiner för åtgärder om en elev utsätts för kränkande behandling. Vad gäller planerade insatser under året utgår planerna inte från aktuella kartläggningar med koppling till diskrimineringsgrunderna. Vid elevintervjuer framkom att det finns en variation på skolorna hur väl insatta eleverna är i arbetet för likabehandling. Eleverna har heller inte deltagit i framtagandet av skolornas likabehandlingsplaner eller i revideringen av dessa. Inspektörerna bedömer att planerna inte i alla avseenden uppfyller författningarnas krav. Detta måste åtgärdas.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,

12 (16)

- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Skolorna ger i väsentliga delar tillgång till utbildning enligt författningarnas krav, med undantag för nedanstående område.

Garanterad undervisningstid

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk anordnas vid behov, bland annat för elever med annat modersmål än svenska. Rektor beslutar om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev.

I intervju med rektor framkom att det i Stene och Hardemo skolor finns elever som har behov av undervisning i svenska som andraspråk. Sådan undervisning anordnas dock inte vid skolorna. Inspektörerna bedömer att skolorna inte ger de elever som har behov av svenska som andraspråk tillgång till utbildning i enlighet med författningarna. Detta måste åtgärdas.

Hem- och konsumentkunskap

Enligt timplanen för Hardemo skola får eleverna undervisning i hem- och konsumentkunskap i årskurs 4 och 5. Enligt lärarna bedrivs undervisningen i så begränsad omfattning att det finns risk att eleverna inte når målen i årskurs 5. Inspektörerna vill påtala vikten av att skolan säkerställer att undervisningen i hem- och konsumentkunskap i Hardemo skola bedrivs på ett sådant sätt att eleverna ges möjlighet att nå målen i årskurs 5.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,

- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att personalens utbildning och kompetensutveckling i huvudsak överensstämmer med författningarnas krav, med undantag för nedanstående påpekande.

Personalens utbildning

Skolans pedagogiska personal har i huvudsak utbildning för den undervisning de bedriver. Lärarna i Hardemo skola saknar dock utbildning i musik och bild. Inspektörerna vill framhålla vikten av att skolan vid rekrytering tillgodoser behovet av lärare som har utbildning för den undervisning de ska bedriva.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering: Området bedöms vara av mindre god kvalitet enligt nedanstående.

Rektor som pedagogisk ledare

Enligt läroplanen har rektor som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

I intervjuer med personal och rektorn framkommer att det saknas fora för skolgemensamma pedagogiska diskussioner i Stene och Hardemo skolor. De veckovisa träffar som rektor har med arbetslagen i respektive skola berör företrädesvis praktisk-organisatoriska frågor. Personalen uppger att skolans rektor är lyhörd och ger lärarna stort ansvar och förtroende för det pedagogiska arbetet. Att driva den pedagogiska utvecklingen är i hög grad lämnat till lärarna. Detta förhållande bekräftas av intervjuer med såväl personal som rektor. Det är dock mer framträdande i Hardemo skola än i Stene skola, där rektorn har sitt kontor och även i praktiken är mer närvarande i det dagliga arbetet och kontakten med elever och föräldrar. Inspektörerna bedömer att rektorn i högre utsträckning bör fungera som en pedagogisk ledare och verka för att verksamheten som helhet utvecklas mot de nationella målen.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Det är rektorns ansvar att se till att skolans resultat följs upp och utvärderas kontinuerligt så att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. De nationella kursplanernas mål att uppnå anger den kunskapsnivå som alla elever minst ska uppnå efter det femte skolåret i samtliga ämnen. En viktig förutsättning för att verksamheten som helhet ska kunna pröva och utveckla mål och metoder i undervisningen, så att fler elever når de nationella målen, är att elevernas resultat i samtliga ämnen följs upp och utvärderas på skolnivå.

I Stene och Hardemo skolor följs resultat upp på individnivå i ämnena svenska, matematik och engelska. På skolnivå görs sammanställningar över elevernas utveckling i svenska och matematik i årskurs 2 samt av resultaten i de nationella ämnesproven i årskurs 5. Skolan gör dock ingen systematisk utvärdering av måluppfyllelsen i alla ämnen. Därmed saknas en viktig förutsättning för det skolgemensamma utvecklingsarbetet. Inspektörerna bedömer att rektorn måste ta ansvar för att måluppfyllelsen i samtliga ämnen följs upp och utvärderas på skolnivå i förhållande till de nationella kursplanemålen.

Rektors beslutsfattande

Rektor fattar inte i tillräcklig omfattning beslut om särskilt stöd. Detta förhållande behandlas under punkt 1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov.

Rektor fattar inte beslut om undervisning i svenska som andraspråk. Detta förhållande behandlas under punkt 3.1 Tillgång till likvärdig utbildning.

Enligt grundskoleförordningen ska det för behandling av elevvårdsfrågor finnas en elevvårdskonferens för rektorns arbetsområde. I elevvårdskonferensen ska som ledamöter ingå rektorn, företrädare för elevvården och berörd klassföreståndare eller motsvarande och annan berörd personal. Vid sammanträde med elevvårdskonferensen ska protokoll föras.

Vid intervjuer med personal framkom att elevvårdskonferenser inte hålls på Stene och Hardemo skolor. Inspektörerna vill uppmärksamma rektor på att elevvårdskonferens ska hållas när behov uppmärksammas.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering: Skolornas kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning uppfyller endast delvis författningarnas krav.

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt läroplanen måste skolans arbete ständigt utvecklas så att det svarar mot uppställda mål. Kvalitetsarbetet är en fortlöpande process som omfattar att formulera mål för arbetet, att följa upp och analysera måluppfyllelsen och resultaten i verksamheten, att initiera åtgärder för förbättringsarbete samt att utvärdera åtgärderna.

Hösten 2006 infördes i Stene skola ett åldersintegrerat arbetssätt i arbetslagen. I arbetslaget för de lägre årskurserna valde man efter ett år att frångå den nya modellen. I arbetslaget för de äldre eleverna har man vidareutvecklat det åldersintegrerade arbetssättet under läsåret 2007/2008. Inom lärarlagen pågår således utvecklingsarbete kring organiseringen av utbildningen. I Hardemo skola har rektor inte identifierat några särskilda utvecklingsområden inom området Kunskap och lärande.

I Stene och Hardemo skolor pågår under 2008 ett utvecklingsarbete med att hitta bättre former för kvalitetsarbetet, som bl.a. omfattar att revidera skolornas arbetsplaner och att utarbeta tydligare, utvärderingsbara mål. Detta är, enligt inspektörerna, ett angeläget utvecklingsområde.

Som framgår av avsnitt 1.2 och 3.3 saknar skolorna på skolnivå en uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen. Därmed saknas också ett viktigt verktyg för kvalitetsarbetet. Inspektörerna bedömer att skolornas kvalitetsarbete bör förbättras så att det i högre grad ligger till grund för de insatser skolorna avser vidta för att öka måluppfyllelsen.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredo-

visningen ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska även skolans likabehandlingsplan följas upp och utvärderas. Enligt förordningen ska kvalitetsredovisningen utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Inspektörerna har tagit del av Stene skolas och Hardemo skolas kvalitetsredovisningar för 2007. Kvalitetsredovisningarna tar upp skolornas prioriterade mål för året, vilka omfattar två av målen i Kumla kommuns skolplan: Kunskap och lärande, Personlighetsutveckling och fostran. Skolornas kvalitetsredovisningar omfattar resultatredovisning, bedömning av måluppfyllelsen, viss analys samt åtgärder för fortsatt utveckling. I kvalitetsredovisningarna saknas dock en tydlig koppling mellan analys av resultat och föreslagna åtgärder.

Beträffande uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten redovisas resultat från diagnoser i svenska och matematik i årskurs 2 och de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik i årskurs 5. Kvalitetsredovisningarna saknar en bedömning av måluppfyllelsen i fler ämnen än de nämnda. Dessutom saknas en utvärdering av skolans likabehandlingsplan. Vidare framgår av intervjuer att personalen inte varit delaktiga i upprättandet av kvalitetsredovisningen på det sätt som författningarna föreskriver. Inspektörerna bedömer att skolornas kvalitetsredovisningar endast delvis uppfyller kraven i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. Detta måste åtgärdas.

Datum

Ort

2008-09-19

Linköping

Rut Hård af Segerstad

Ewa Pettersson